

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie

Datum : 22 september 2009
Uw kenmerk : **2009MME143**
Ons kenmerk :
Contactpersoon : Marieke
Theeuwen/Marjon
Plantinga
E-mail : marieke.theeuwen
@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 030-2583631/2104
Bijlage(n) : geen

Onderwerp: reactie op nota SGP: Integraal Technisch Groen. Dodelijk stof door groen gevangen.

Voorgestelde behandeling: ter kennisname

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Aanleiding

De SGP-fractie heeft in juni 2009 de nota “Integraal Technisch Groen: Dodelijk stof door groen gevangen” aangeboden aan de Gedeputeerde Milieu. De nota beschrijft de gevolgen voor de gezondheid van fijn stof, en mogelijke oplossingen. Eén van die oplossingen wordt er uitgelicht, het instrument Integraal Technisch Groen. Dit is een manier van fijn stof bestrijden die de SGP zeer aanspreekt en volgens de SGP goede resultaten laat zien. De SGP roept GS daarom op Integraal Technisch Groen in te zetten als maatregel tegen luchtverontreiniging.

Voorgeschiedenis

Al een aantal jaren is het idee dat groen fijn stof uit de lucht kan halen, waardoor de concentraties in de lucht dalen. Groen zou daarmee een (gedeeltelijke) oplossing kunnen bieden voor het probleem fijn stof.

Er zijn diverse onderzoeken gedaan naar die werking van groen en andere mogelijke voordelen van groen, in relatie tot milieubelasting.

Onderzoek naar de effecten van groen

Onder andere Alterra en TNO hebben onderzoek gedaan naar de werking van groen.

Eind vorig jaar heeft het RIVM de resultaten van verschillende onderzoeken op een rij gezet.

Uit het literatuuronderzoek van het RIVM blijkt dat:

- De effecten van groen op fijn stof (PM₁₀) concentraties beperkt zijn, zowel in en om de stad als langs de snelweg.
- Het effect op de gezondheid verwaarloosbaar is. Dit komt omdat vooral de grotere deeltjes uit het fijn stof mengsel worden afgevangen. De kleinste deeltjes (PM₁ en nog kleiner) worden niet afgevangen, terwijl deze deeltjes, die afkomstig zijn van het wegverkeer, juist het meest schadelijk zijn voor de gezondheid.

- Groen ook een negatieve invloed kan hebben op onder andere de fijnstofconcentraties. Dit komt omdat de wind door groen wordt afgeremd, waardoor de vermenging met schone lucht wordt tegengegaan. Concentraties van luchtverontreinigende stoffen net achter het groen kunnen daardoor hoger worden dan dat ze waren zonder aanwezigheid van groen.

Rijkswaterstaat heeft binnen het Innovatieprogramma Luchtkwaliteit praktijkproeven uitgevoerd. De resultaten van de praktijkproef langs de A50 bij Vaassen wijzen op een afname van fijn stof achter de vegetatie ten opzichte van de situatie zonder vegetatie. Het verschil is het grootst voor PM_{10} (circa 10%) en het kleinst voor PM_1 (geen significant verschil). Op een afstand van 45 meter vanaf de wegrand is geen verschil meer gevonden tussen de situatie met en zonder vegetatie. Omdat de afname vooral het grove stof betreft, is dit voor de gezondheid geen verbetering.

Gezondheid

Voor een goed beeld van de mogelijkheden van groen ter verbetering van de gezondheid van mensen zijn ook onderstaande punten van belang.

- Het effect van groen op de luchtkwaliteit hangt sterk af van het type beplanting en de opstelling van de beplanting. Zo vangen loofbomen meer stikstofdioxide (NO_2) af en coniferen (naaldbomen) meer PM_{10} . Volgens het integraal technisch groen model is er meer effect als meer hagen achter elkaar worden geplant. Dit model is nog niet empirisch onderzocht en met concrete cijfers onderbouwd. Reden voor het RIVM om dit onderzoek niet mee te nemen bij haar literatuuronderzoek naar de effecten van groen op de fijn stof concentraties.
- Het aanplanten van groen alleen zal vrijwel nooit voldoende zijn om bestaande knelpunten op te lossen, omdat de afstand tussen bron en object (tussen de weg en de woningen) vaak te beperkt is om het groen voldoende effectief te laten zijn. Aanvullende maatregelen blijven dus nodig.
- Verwacht wordt dat het niet zo veel zin heeft om groen langs snelwegen te plaatsen, omdat het waarschijnlijk maar beperkt effect heeft. Meer zinvol lijkt het om meer groen in stedelijke gebieden aan te leggen, waardoor de deken van fijn stof in het achtergrondniveau verlaagd kan worden.
- Om een effect van groen op de luchtkwaliteit te krijgen, is veel ruimte nodig; een groot oppervlak groen of meerdere hagen achter elkaar. Dit is dus geen oplossing voor het gebrek aan ruimte voor nieuwe woningbouw. De afstand van woningbouw tot snelwegen zal niet als gevolg van een groen scherm kleiner kunnen worden.
- De effecten van groen op de luchtkwaliteit en op de geluidbelasting zijn tegenstrijdig. Uit onderzoek van Alterra blijkt dat het effect van groen op de geluidbelasting beperkt is. Groen met een dichte structuur is nog het meest geschikt voor geluiddemping. Voor lucht moet de groenstructuur juist niet zo dicht zijn, omdat een dichte structuur de wind teveel afremt waardoor de concentraties hoger worden.
- Groen kan mogelijk wel helpen om de hinder van geluid te verminderen. Dit komt omdat de ervaren hinder meestal minder groot is wanneer de bron uit beeld is.
- Groen heeft in het algemeen een positief effect op de gezondheid van mensen, doordat het ontstrest en uitnodigt tot bewegen. Zelfs alleen het kijken naar groen heeft al een positief effect. Hier is al veel onderzoek naar gedaan en de effecten worden inmiddels als bewezen beschouwd. Tegenover dit positieve effect staat dat extra groen ook kan zorgen voor extra pollen en de gezondheidsproblemen die daar mee samenhangen.

Essentie / samenvatting:

Het in de nota van de SGP geschetste beeld van de mogelijkheden van de inzet van groen als maatregel voor het afvangen van fijn stof moet worden genuanceerd. Groen kan inderdaad een

bescheiden positieve rol spelen bij deze problemen. Er zijn echter veel kanttekeningen bij te plaatsen (oa. RIVM eind 2008) en nog niet alles is goed uitgezocht.

Wel wordt steeds duidelijker dat groen in andere opzichten een grote rol kan spelen voor de gezondheid van mensen.

Gezien de vraagtekens bij de effectiviteit van groen voor het wegvangen van de fijnere fijn stof fractie en het ontbreken van grote knelpunten wat betreft luchtverontreiniging langs provinciale wegen, zal groen niet grootschalig als oplossing voor de lokale luchtproblematiek langs wegen toegepast worden in de provincie.

In het Provinciaal Milieubeleidsplan 2009-2011 is opgenomen dat praktijkproeven met overdrachtsmaatregelen gestimuleerd worden. Het voorbeeld dat daar bij genoemd wordt, proeven met groene schermen langs drukke wegen, ligt op dit moment dus minder voor de hand.

Wel kan er in overleg met Rijkswaterstaat en gemeenten en afhankelijk van bevindingen in nog lopend onderzoek, bekeken worden of er locaties zijn waar groen wel een deeloplossing kan zijn voor de problemen.

Voorts kan onderzocht worden of groen in overlastsituaties langs provinciale wegen, mogelijk een oplossing kan bieden. Hierbij houden wij uiteraard rekening met de obstakelvrije zone langs wegen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

nvt

Financiële consequenties

nvt

Vervolprocedure/voortgang

nvt

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen
De secretaris, drs. H.H. Sietsma